

Datum

29 november 2017

Geachte woordvoerders energie,

U heeft volgende week uw hoorzitting op de warmtewet. Graag stuurt de VNG u het standpunt van gemeenten hierop. Gemeenten hebben forse ambities om woningen van het gas af te halen en aardgasloze nieuwbouwwoningen te laten bouwen. De ambitie om miljoenen woningen van het aardgas af te halen is ook vastgelegd in het regeerakkoord.

Wat bieden wij als decentrale overheden

Gemeenten willen niet wachten. Acties en maatregelen die wij op korte en middellange termijn uit willen voeren:

- Wij leggen in nieuwbouw geen aardgasnet meer aan;
- We stellen op- en besluiten over- warmteplannen; provinciaal en regionaal (in Omgevingsvisies en Regionale Energie Strategie), met onder meer de afstemming van vraag en aanbod en met de gewenste alternatieve warmtevoorziening per wijk/ buurt;
- Regionale planning van en besluitvorming over locaties warmtewinning (bodemenergie, aquathermie, bio-energie) in Omgevingsvisie en –verordening;
- Regionale planning van en besluitvorming over energie-infrastructuur met gemeenten, netbeheerders en waterbeheerders in kader Omgevingsvisie en verordening;
- Publieke campagne die aansluit bij een rijks-publiekscampagne en taken decentrale overheden voor bewustwording bij bewoners en creëren van draagvlak;
- We starten proefprojecten aardgasloze wijken, bijv. in nieuwbouw en bij grootschalige woningbouwopgaven;
- We starten proefprojecten met een objectgebonden financiering;
- Medefinancieren van regionale warmte infrastructuur en (pilot-)projecten. We verduurzamen de warmtevraag met duurzame elektriciteit, groen gas of omgevingswarmte (bodem, lucht, water) en bijbehorende energie-infrastructuur
- Blijven inzetten op energiebesparing in de gebouwde omgeving van ca 30% (prognose NEV 2016) afhankelijk van de gekozen infrastructuur;
- Regie voeren op verduurzaming en benutting van restwarmte en benutting voor verwarming woningen en kassen. Daarbij stellen we warmte ter beschikking voor warmtenetten afkomstig van waterzuiveringsinstallaties en uit oppervlaktewater;
- Benoemen Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving op warmtebenutting en –lozing als prioritair thema en nemen dit op in de opdrachten aan de Omgevingsdiensten.

Wat vragen we van het rijk?

Gemeenten staan in de startblokken maar kunnen het niet alleen. Er moet nog veel gebeuren om ook daadwerkelijk een start te kunnen maken. Daarbij denken wij aan wettelijke wijzigingen op Omgevingswet en energiewetten, regionale energiemixen vaststellen, een landelijke publiekscampagne, het stimuleren van duurzame koopwoningen en het aantrekkelijk maken van duurzame warmte met robuuste open netten. Daartoe moet geïnvesteerd worden in kennis en capaciteit voor gemeenten om warmteplanning per wijk te organiseren en moet er investeringsruimte zijn voor woningcorporaties voor de verduurzaming van de bestaande voorraad. De korting op de verhuurderheffing is een start maar waarschijnlijk onvoldoende.

Welke wet- en regelgeving is daarvoor nodig?

Uw Kamer hebben we ook nodig om cruciale wet en regelgeving op te stellen of aan te passen. Wat we nodig hebben is:

- Aanpaste regelgeving om aardgas in bestaande bouw te verwijderen en bij nieuwbouw voorkomen; Aansluitplicht gas omvormen naar recht op warmte (gas, elektriciteit of warmte). Het amendement Bosman (VVD) op de Wet VET is een goede eerste stap om koplopers onder gemeenten de kans te geven aardgasloze wijken en woningen te realiseren. Gemeenten steunen het initiatiefwetsvoorstel van GroenLinks om de aansluitplicht in het geheel af te schaffen tenzij het niet anders kan. Dit zorgt ervoor dat alle gemeenten een opdracht krijgen erover na te denken wat de mogelijkheden zijn. Het paradigma wijzigt daarbij geheel en dwingt tot het nemen van stappen;
- Regel een afsluitrecht voor gemeenten om bestaande wijken van aardgas af te halen;
- Er zijn meer verplichtende maatregelen nodig om te kunnen inzetten op energiebesparing in de gebouwde omgeving van ca 30% (prognose NEV 2016) zowel voor bedrijven als voor woningbouw. Wij denken bijvoorbeeld aan een aanbiedplicht of lozingsverbod van restwarmte;
- Stel zo spoedig mogelijk energieneutraal bouwen als norm in door een aanscherping van het bouwbesluit;
- Faseer laaglabel-gebouwen uit via regulering en stimulering;
- Breid gemeentelijke bevoegdheden uit op basis van wetgeving voor VTH taken om benodigde stappen naar het halen van de wet- en regelgeving bij bedrijven te bevorderen;
- Sta wettelijke experimenteerterruimte voor aardgasloze wijken bestaande bouw toe;
- Zorg voor experimenteerterruimte om verschillende financiële arrangementen (producten) uit te proberen waarmee de maatregelen in/aan de woningen en het warmtenet kunnen worden gefinancierd;
- Neem een besluit over de rol van netbeheerders. Krijgen netbeheerders de taak gereguleerd warmtenetten aan leggen en exploiteren of ligt dit open (met kaders) voor de markt?
- Kijk naar een alternatief zoals een verzekeringsoptie voor warmteprojecten. Teveel kansrijke projecten sneuvelen nog op een theoretische onzekerheid om gedurende de lange looptijden warmte te kunnen leveren en afnemen;